

відповідальності бізнесу, згідно з якою підприємці, усвідомлюючи свою роль у суспільстві, беруть на себе фінансування і обслуговування частини соціальних функцій, переважно, пов'язаних з питаннями сталого розвитку, культури, охорони здоров'я та ін.

Таким чином, належне ФЗРТГ потребує системного підходу, що перш за все забезпечується визначенням взаємоузгоджених форм та методів. Хоча загалом їх набори можуть відрізнятися щодо кожної територіальної громади, однак існує їх базовий комплекс.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Бюджетний кодекс України від 08 лип. 2010 р. № 2456-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. №280/97-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

Шатинська Оксана Олексіївна

Головний спеціаліст відділу з питань імміграції тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства ГУ ДМС у Львівській області

РИЗИКИ ТА ЗАГРОЗИ РОЗВИТКУ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Міграція як реальність сучасного суспільства має соціально-економічні, суспільно-політичні, медико-демографічні та інші наслідки, є чинником стимулювання розвитку економічної кон'юнктури й інструментом регулювання регіональних дисбалансів і локальних ринків праці. Так, одним з головних позитивних наслідків міжнародної міграції є інвестиційні надходження в економіку через фінансові трансферти мігрантів, які у певній мірі можуть компенсувати негативні ефекти “відтоку мізків” та інтенсивного потоку робочих

кадрів. Грошові перекази мігрантів збільшують національний дохід країни і, як результат, відбувається підвищення не лише рівня життя населення, але й економічного розвитку за рахунок зростання обсягів споживання й інвестицій. Незважаючи на позитивні фінансово-інвестиційні ефекти міграції, у медико-демографічній і соціально-економічній сферах міграція породжує ризики, кумуляція яких призводить до психологічних, політичних, релігійних та системних загроз. Оскільки міграція не є екзогенною змінною, а невід'ємною частиною соціальних процесів та етапів розвитку країни, міграційні ризики щодо економічного розвитку не є однорідними.

Наукова дискусія щодо міграційних ризиків та економічного розвитку склалася окремо від загальної теорії міграції. Оскільки міграційні ризики оцінюють диференціально як для суспільства загалом, так і для економічної системи, класичні теорії міграції не дають цілісного уявлення про ризикогенність міграційних процесів і загроз, які виникають на різних етапах розвитку економіки тих країн, які є експортерами людських ресурсів.

Міграційні процеси і економічний розвиток країни, а відтак і ризики та загрози, які породжують міграція, є взаємозалежні та взаємопов'язаними категоріями. У науковому дискурсі дефініція “ризик” має різні трактування, зокрема як небезпека, невизначеність, втрата, ймовірність, загроза, збиток, випадковість, негативний наслідок. Так, під терміном “ризик” розуміють усвідомлену можливість небезпеки, а також можливість збитків [1]. Представники класичної теорії ризику (Дж. Мілл, Н. Сенсор, Л. Непман) під ризиком вбачали втрати у процесі виникнення несприятливих ситуацій, які пов'язані зі здійсненням певного рішення. Натомість представники неокласичної теорії ризику (Т. Бачкаї, Д. Мессен, А. Альгін) вивчали ризик як імовірність відхилення від цілі, заради досягнення якої приймається рішення.

Варто відзначити, що В. Абчук досліджував ризик як діяльність або дію з подолання невизначеності [2]. Натомість, В. Чалий-Прилуцький ототожнював ризик до дії (вчинку), коли у випадку невдачі є можливість опинитися в ще гіршому становищі. Схожій позиції дотримуються Г. Чернова й А. Кудрявцева,

які інтерпретували ризик як схильність до можливості економічних і фінансових втрат, фізичного збитку, ушкоджень, зволікання як наслідок невизначеності, пов'язаної з обраною траєкторією поведінки. Я. Волоско трактує ризик інтенсивної міграції населення її наслідками, одночасно визначаючи зовнішню міграцію як чинник дестабілізації та дестимулятор розвитку економіки.

у контексті дослідження міграційних процесів доцільно виділити три підходи до трактування поняття “міграційні ризики”: 1) негативні наслідки для країни-донора та країни- реципієнта людських ресурсів як деструктивні чинники змін соціально- економічної системи та демографічної ситуації; 2) соціально- економічні, фінансові, демографічні, суспільно-ціннісні, культурні та ін. втрати країни; 3) ймовірність настання несприятливих соціально-економічних, медико- демографічних, політико-правових та релігійно-культурних умов, які сприятимуть виштовхуванню населення за кордон.

Теоретико-методологічною прогалиною у науковому дискурсі щодо дослідження міграційних ризиків залишається їхня ідентифікація за каналами поширення, а також розробка методичного інструментарію дослідження ступеня впливу ризиків інтенсифікації міграційних процесів на розвиток економічної системи.

Наголосимо, що міграційні процеси впливають на економічний розвиток країни через два канали: людські ресурси та міграційні трансферти. Відтік людських ресурсів породжує ризики у демографічній ситуації та ринку праці, що у довгостроковому періоді має каузальний зв'язок з ВВП, національним доходом, рівнем інноваційно-технологічної конкурентоспроможності країни тощо.

Зауважимо, що міграційні ризики спричиняють зміни в пропозиції робочої сили та продуктивності праці, а також викликають ендогенні поведінкові або політичні реакції, оскільки країни-донори зазвичай пристосовуються до поточних загроз. Міграційні виклики призводять до зменшення рівня доступності трудових ресурсів, депопуляції населення, у короткостроковій перспективі визначають зміни у людському капіталі. Натомість, у

середньостроковому лозі міграційні ризики можуть набувати позитивного характеру, стимулювати підвищення кваліфікації, що сприяє зростанню продуктивності праці. Такі міграційні ризики, які виникають через канал людських ресурсів також впливають на економічну безпеку країни.

Натомість міграційні трансферти мають прямий і короткостроковий вплив на економічний розвиток як на національному так і на особистісному рівні. Еміграція і грошові трансферти розглядаються як наслідки низького рівня соціально-економічного розвитку країни-донора людських ресурсів. Більше того, прямий взаємозв'язок міграції і грошових трансфертів можна розглядати як сприятливий ефект для подолання деструктурних змін в економічній системі, зменшення рівнів бідності та соціальної нерівності, що призвели до трудової еміграції.

Таким чином, в умовах відсутності економічного зростання і джерел зовнішніх інвестицій грошові перекази мігрантів стають альтернативою розвитку через мультиплікаційні ефекти для фінансування виробничих інвестицій. Зокрема, в умовах соціально-економічної нестабільності міграційні трансферти є фінансовими засобами покращення добробуту населення і забезпечення соціально-економічної рівноваги.

Список використаних джерел:

1. Міграція в Україні. Факти і цифри : звіт Представництва Міжнародної організації з міграції в Україні. URL : http://iom.org.ua/sites/default/files/ff_ukr_21_10_press.pdf

2. Brettell C. Migration Theory. Talking across Disciplines. URL : <https://estvitalesydemografia.files.wordpress.com/2013/04/introduccic3b3n-migration-theory-talking-across-disciplines.pdf>